

2018-10-29

Mejl till

ku.remissvar@regeringskansliet.se:

Diarienummer Ku2018/01470/KO Svenska Förläggareföreningen

Läsdelegationens betänkande Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57)

Svenska Förläggareföreningen har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade remiss. Yttrandet, som överlämnas här, begränsar sig främst till övergripande resonemang.

Svenska Förläggareföreningen välkomnar ambitionen att öka bokläsandet bland barn och unga, men även bland äldre, t ex. föräldrar, eftersom vuxna i stor utsträckning fungerar som förebilder. Bred läskunnighet och stort läsintresse är viktigt ur flera perspektiv - för Sverige som land för ökad demokrati och välförhållanden och för den enskildes egna livsmöjligheter. Att befolkningen över lag har goda läs-, skriv- och språkkunskaper har bäring på i stort sett alla politikområden – kultur, demokrati, utbildning, socialpolitik mm.

Föreningen är mycket positiv till alla långsiktiga, både privata och offentliga, initiativ som har tagits och som tas för att öka och bredda läsningen bland barn och unga både i och utanför skolan. För en bättre överblick över vad som görs och vilka metoder som når positiva resultat föreslår vi att en portal administrerad av Statens kulturråd utreds.

Kompetensutbildning för förskolepersonal, pedagoger, bibliotekarier m fl. när det gäller läsinläring, läsutveckling och litteratur menar vi är särskilt viktigt. Att kunna stimulera till läsning, förstå hur en sådan process går till och hur den kan sättas i verket, är förmodligen helt

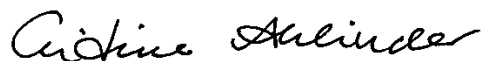
avgörande för om en läsfrämjande insats kommer att fungera. Det är också viktigt med samverkan mellan olika organisationer och yrkesgruppen i de här frågorna. Läsfrämjande handlar inte om att distribuera ut böcker på olika sätt och fysiskt göra dem tillgängliga. Vi vet genom de olika bokprojekt som vi varit delaktiga i under årens lopp där elever i hela årskullar får varsin bok, t ex. på Världsbokdagen, att bokgåvor inte med säkerhet innebär ökad läsning. För detta krävs mer. Metoden och kunskapen kring hur läsintresset på djupet kan etableras och utvecklas är helt avgörande för resultatet. Det är därför också viktigt att regelbundna uppföljningar görs i syfte att säkerställa att de åtgärder och projekt som det offentliga engagerar sig i verkligen ger resultat. Vi anser därför, som inledningsvis sagts, att det är särskilt viktigt att satsa på och utveckla biblioteken och skolbiblioteken och deras samverkan med förskola och skola ytterligare när det gäller det läsfrämjande uppdraget.

I det här sammanhanget är det viktigt att förlagens och författarnas förutsättningar, perspektiv och arbetsinsats, lyfts fram och värdesätts. Utan författare och professionella förlag blir det inga böcker. Av det skälet måste upphovsmännen och förlagen ha rimliga förutsättningar för sin verksamhet. Upphovsrätten måste alltid respekteras och inskränkningarna av den vara så få som möjligt. Det är upphovsrätten som är grunden för förlagens möjlighet och intresse av att investera i bokutgivning. För att mångfalden när det gäller röster, erfarenheter och innehåll, och för att kvalitén i utgivningen ska kunna vara hög, krävs att förlag av olika typer har möjlighet att etableras och verka på marknaden. Det är förlagen som ska ge ut de böcker som biblioteken och skolbiblioteken ska låna ut och som ska vara föremål för samhällets alla läsinsatser för fullgod läsförmåga och lustfyllda läsoplevelser. Varje bokutgivning innebär en ekonomisk risk. Sett till den totala utgivningen är det endast en mindre del som går med vinst. Många förlags ekonomi är skör. De insatser som författare och förlag gör tar tid och kostar pengar. Omfattande bokgåvor som mottagaren kanske inte efterfrågat har alltså inte enbart positiva sidor. Böcker är värdefulla och kostar pengar.

Det ovan sagda är också skälet till att förlagen bör vara representerade för det fall att Läsråd och Läscentrum ska bildas och utvecklas. Förlagen besitter stor kunskap när det gäller hur man skriver för unga för att de ska "fastna" och vilja läsa mer. Förlagen vill gärna medverka i projekt för att nå ut till ovana läsare, ovilliga läsare och flerspråkiga läsare. Detta inte primärt av kommersiella skäl utan för att det är ett sätt att utveckla utgivningen så att den blir än mer samtida och berörande.

En viktig komponent för förlagen som inte går att bortse ifrån är litteraturstödet. Stödet har en direkt påverkan på förlagens ekonomiska möjligheter och bidrar, trots att stödet är relativt litet, till ökad bredd och kvalitet i utgivningen. Litteraturstödet bidrar också till att förlagen vågar satsa på utgivning som är viktig men osäker ur ett ekonomiskt perspektiv och bidrar därför också till att fler författare har möjlighet att publicera sina verk på etablerade förlag. Det är viktigt att litteraturstödet fortsatt ges på grundval av kvalité. Trots att egenutgivningen ökar, inte minst tack vare enkla publiceringstjänster och informationsvägar, är de professionella bokförlagens roll för böckernas väg från författare till läsare helt central. Det är dessa som har erfarenhet av och möjlighet att investera i och arbeta med både debutanter och etablerade författares texter, bidra med kvalificerat redaktörskap, marknadsföring och försäljning. Författarnas och förlagens insatser har förstås en avgörande roll i det läsfrämjande arbetet.

Stockholm den 2018-10-29

Kristina Ahlinder, VD

Svenska Förläggareföreningen